

3. 12. 1934
Poštnina plačana v gotovini.

Cena 2 Din

DRAMA

GLEDALIŠKI LIST

NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI 1933/34

Mojster Anton Hit

Premijera 2. maja 1934

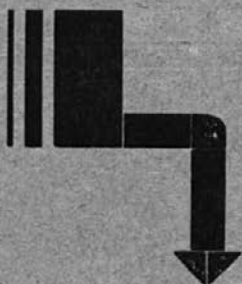
IZHAJA ZA VSAKO PREMIJERO

UREDNIK: FR. LIPAH

Dežnike - nogavice

KUPITE

najugodnejše
v trgovinah tovarne

VIDMAR

LJUBLJANA: Pred Škofijo 19
Prešernova ul. 20

BEOGRAD: Kralja Milana 13

ZAGREB: Jurišičeva ul. 8

Lastni izdelki!

Ogroma izbira!

Tovarniške cene!

GLEDALIŠKI LIST

NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

Izhaja za vsako premijero

Premijera 2. maja 1934

Ost:

Mojster Anton

Herman Heinz Ortner ni imel namena, kakor pravi sam, pokazati z usodo čevljarkega pomočnika Antona Hita usode enega samega, poedinega človeka. Iz vse njegove igre in vsega, kar se suče okrog tega trpina, je razvidno, da ga zanimajo prav tako usode vseh ostalih domačinov, katere je zajelo in zgrabilo mesto s svojo mentaliteto in jih suče morda podzavestno v blaznem bakanalu. Ana, preprosta služkinja, katero nažene kruh v mesto in ki tvori glavno figuro v celotnem delu, ta zdrava, kmečka punca vé o »mestu« samo to, kar je njeni mladosti in njeni mentaliteti najbližje: v mestu je kino, so šoferji, so maškarade... Žalost v mestu ni doma — tam je vse na poskok. »Ljubljana«, pravi, »Zagreb« je vele mesto. Tja bi morali iti v kino. Pa gledališče je tam, pa kakšne kavarne! O, pa koliko — Pa šoferji — ti so zdaj bolj v modi, kakor pa naredniki. Ti vas popeljejo ven, kadar imajo čas — prav zastonj, nič ne stane. Pa prav rada se vozim z avtom. Veste, človek postane tako korajžen — to je fino.

Taka kot je, mlada, polna podedovanih strasti, pride iz mesta spet na vas, med grudo, pomladno cvetje in kot taka podleže njena vest v ljubezni do Hita... Njena divja kri ji je zalila njeno srce, polje ji po žilah, misli v glavi pa se upirajo monotonemu vsakdanjemu životarjenju na vasi... Ta vest in ta kri prisilijo pamet k umoru... Njene misli, zastrupljenje in nagnite od puhlih mestnih manir, ki jih prinese Ana v zdravo čevljarjevo sobo, ugonablajo, zastrupljajo in morijo...

Antona Hita, ki je že takoj po prvem dejanju prevzel čevljarjo ranjkega mojstra, vrže poznanstvo z Ano in pa njeno »znanje« mesta in njega doživetje iz tečajev in ga privije k tlom. Njegove zdrave misli klonejo in postanejo majave in neodločne. Nikdar in nikoli pa ne usahne v njem tista čudovita, tajna skrivnostna elementarna celica, kateri pravimo: plemenitost. Tista kamrica torej, ki prav gotovo zamre, ako ni omrežena z najtišjimi biti zdrave kmečke nature, in ki je prepletena vsa z onimi neizrekljivimi skrivnostmi domačije in ljudi, ki bivajo na njej, ki vlada še danes smotreno nad golim razumom. To je v Hitu prav tako kot v Faustu. Tudi Faustu ni prinesla odrešenja

učilnica, temveč velikonočni zvonovi so mu prinesli preobrat in očiščenje.

Ta skrvnostna bitnost, ki je v nas samih prav tako v dobrem, kakor tudi v slabem, preobraža, preoblikuje, očišča ali pa — tudi uničuje. Potem je v Hitovem značaju še nekaj... še nekaj dobrega ima. Nad njegovo dušo kroži njegova mati kakor bela golobica. Odkod je ta mati? Iz knjig prav gotovo ne... Še mnogo manj iz stroja! V njegovi nevidni kamrici, tam, kjer domuje plemenitost, nepokvarjenost, dobrota ali kakor se že vsemu temu pravi, tam domuje tudi ljubezen do matere... Čeprav je ta lik samo bežno na odru, nam vendar pokaže Hita kot mladega fantiča, pokaže nam njegova mlada leta. V njem živi še vedno otrok. On pravi, ko je že ves prečiščen: »Slišiš, zdaj peljejo otroke k šolski maši — tudi jaz sem tako hodil. Sem zmerom muhe lovil po cerkvi po tleh — med mašo — pa me je enkrat zasačil — učitelj. Presneto me je stresel — pa zlasal! Bog ve, kdaj je že to bilo.« —

Anton Hit vzame in sprejme prostovoljno kazen na svoje rame. Umor, čeprav storjen samo v mislih, ga pritisne k tlom in ga očisti kakor bistra studenčnica, ki odloži vso navlako na breg potoka. Njegovo življenje mora teči svojo pot naprej, preko njegovega iz silne ljubezni spočetega otroka, brez kazni. Tista kamrica — plemenitost in dobrota, ob poslednjem koncu odloča, nikakor pa ne trezni razum...

Pot k vrnitvi v naročje zdravega početja in nehanja, ki je vse prepleteno z naturnostjo in preprostostjo, prikazuje avtor Mojstra Hita. Nikakor pa ne usode enega samega človeka.

Vsa ta zgodba o čevljarju Hitu, njegovi ljubezni, njegovem prestopku, je rojena pod visokimi gorami, v zagorski vasi, v kmetiški sobi. Je prav za prav lahko tudi naša, samo da je na to stran brega. Ortner kot tak sicer nima iste smelosti, kot jo ima recimo njegov kolega Billinger, ki v svoji drami »Raunacht« razkriva najnižje, najpodlejšje in najbolj mistične globine ljudske duše, tudi ne vrta s tako silo v mozeg kakor Schönherr v svojih dramah, prav tako nima tudi tiste gracije kakor jo poznamo pri Anzengruberju. Vendar pa je poet domačije in sveže duhteče zemlje.

Otroška preprostost, naivnost in njegov način narisati enostavno življenje in razpoloženje vasi, njenih ljudi, šeg in običajev, to je kar dela Ortnerja čudovitega in nadvse zanimivega. Njegovi liki govorijo živo, zgovorno, humorja polno govorico, njihove misli so razpletene v kratke, jasne, preproste stavke. Njegova pokrajina je ovita pogosto v jesensko solnce in meglo in ne morem si pomagati, vtis imam, da veje preko vsega tiha melanholija. Zdi se mi, da čuti to sam, saj pravi v začetku, v režijski opazki pri Mojstru Hitu, kako živa naj bo pokrajina: sčenična oprema naj bo v barvah kakor Breughelova žegnjanja.

V Hitu se je razbohotil in pred rampo nam razprostre prostor; ljudi vse skupaj pa je povezano z dogajanjem in dogajanje pa je smoter teatra.

Ottuv „Naučny slovnik“ (št. 105) o slovenski Drami

I.

(Dramska književnost.)

Dramska umetnost je zelo zaostala za drugimi. Največji dramatik do danes je Ivan Cankar. Kakor v prozi, je tudi tu posegel v življenje svojega naroda posebno z deli: »Hlapci«, »Za narodov blagor«, »Kralj na Betajnovi« in »Pohujšanje v dolini šentflorjanski«. Ta dela so našla odziv tudi izven domovine. Na podeželskih odrih je najbolj priljubljeni avtor Fr. S. Finžgar, ki prav dobro pozna kmetško življenje. Prepojen z naturalizmom, je naslikal življenje na kmetih Ks. Meško v igri »Pri Hrastovih«, v naturalizmu pa je utonil Engelbert Gangel. Pod vplivom naturalizma so ustvarjali nadarjeni Alojz Kraigher, Stanko Majcen, Alojzij Remec in Anton Novačan. Novačana je zamamila tragična ljubezen Veronike Deseniške in Friderika Celskega (Herman Celjski), snov, ki so jo že pred njim obdelali Tomičič, Jurčič in Župančič. Isto snov je od mladih uspešno podal Bratko Kreft in sicer na socialno-politični podlagi. Komedija iz zdravega podeželskega življenja se je dobro posrečila Cvetku Golarju, manj Franu Lipahu in od mladih Jožetu Vombergarju. Na polju socialne dramatike je mnogo obljubljal Anton Leskovec (1891—1930). Prvo kolektivno igro je napisal Rudolf Golouh. Težje socialne in psihološke probleme so poskusili dramsko obdelati Angelo Cerkenik, Miran Jarc in Slavko Grum, toda brez posebnega uspeha.

II.

Narodno gledališče v Ljubljani.

Zidanje nove hiše (leta 1892) ni bila samo slovenska, temveč v veliki meri tudi češka zadeva. Ne samo, da so sodelovali češki stvaritelji izdatno pri stavbi hrama dramske umetnosti, temveč so imeli češki dramski umetniki še večje zasluge v duhovnem življenju, ko je bil hram že posvečen. Že po prvih dveh voditeljih nove drame, slovenskih režiserjih Ignaca Borštnika in pozneje Drag. Freudenreicha, se pojavi na vodilnem mestu Čeh Rudolf Inneman, ki samostojno vodi dramo do konca sezone 1899—1900. Novi vodja in režiser za njim je zopet Čeh Adolf Dobrovolny, kateremu se pridruži v sezoni 1905/6 Fr. Lier. Leto pozneje zamenja Dobrovolnega v upravi višji režiser Viljem Taborsky. Leta 1907/8 prenavlja slovensko sceno L. Dragutinović nekoliko sezon z njim pa ji stoji na čelu mladi slo-

venski igralec Hinko Nučič. Leta 1914 so si postavili Nemci svoj lasten »Kaiser Franz Josef - Jubiläums - Theater«. Nič več si niso delili večerov v deželni gledališču in tako so prišli po petdesetletnem nasilju Slovenci na svoje.

To je bilo za časa intendanta Frana Govekarja. Ni dolgo trajalo in slovensko gledališče je bilo odtod pregnano z nekulturnim činom dež. glavarja in vodje slov. kat. stranke dr. Šusteršiča, ki je nastanil v gledališču kino. Leta 1913 se je slovenski ansambel preselil začasno v Trst, kjer je deloval v tamošnji »Čitalnici«. Raztrgani ansambel pa se ni več združil. Med svetovno vojno je starešina slovenskih igralcev Anton Cerar (Danilo) poživljal slovensko igro za eno sezono 1915/16 v ljubljanskem »Mestnem domu« (»Malo gledališče«). Koncem vojne leta 1918 se je on med prvimi začel oglašati za obnovo slovenskega gledališča. Zedinjena Jugoslavija je prinesla novo in slavnije življenje tudi slov. gledališču. To dejstvo je bilo simbolesko izraženo l. 1919 s »Tugomerom« na bivšem nemškem odru, kajti deželno gledališče je bilo namenjeno odslej samo slov. operi (ravnatelj Mirko Polič, v ansamblu R. Primožič, J. Betetto, gg. Thierry-Kavčnikova, Gjungenac-Gavellova). Ravnatelj drame je pesnik in dramatik Pavel Golia. Pred vojno je bila slovenska produkcija prav skromna, dve do tri novitete na leto. V sezoni l. 1902/3 ni bilo nobene pomembnejše novitete. Bila so to glavna dela Ivana Cankarja poleg kongenialnih prevodov Otona Župančiča iz Shakespeara, Calderona itd.

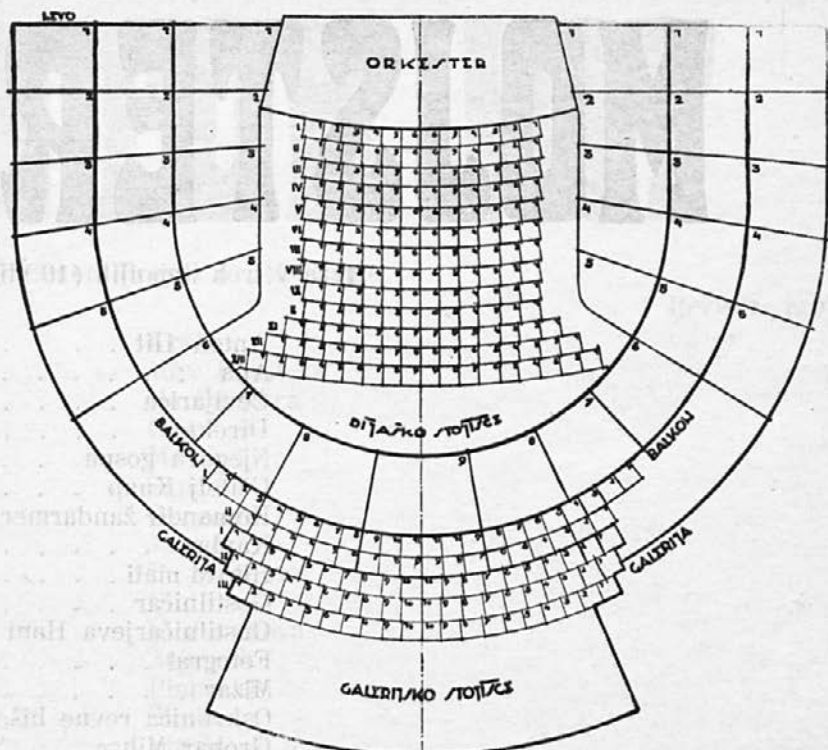
Večina so bile ljudske igre iz kmečkega življenja, dramatisacije romanov, romantične ali naturalistične igre, ki so polnile repertoar poleg predloženih izvirnih in na katerih izbor je imel znaten vpliv Dunaj, včasih tudi Praga. Vpliv svetovnega dramatika je vplival vedno prepozno, kar dokumentira tudi glavna dramatska literatura. V nji najdemo tudi epigone nemških klasikov in nemškega romantizma ter odmeve borbe evropskega naturalizma z neoromantizmom. Ta reprodukcijska umetnost se je razvijala po vzoru Dunaju ali Pragi.

To se vidi pri že navedenem Antonu Cerarju (Danilu), Verovšku in Ignacu Borštniku, izredno talentiranih posebno za realistično-naturalistične tipe in pri njih soprogah, Avgusti Danilovi in Zofiji Borštnikovi. Češki talenti Taborská, R. Nosková ali Innemann, R. Deyl, Boleška so bili znameniti učitelji mlajše slovenske generacije, iz katere je hitro zrastel Hinko Nučič, igravec zelo obširnih razmahujočih tipov, Milan Skrbinšek, Zvon. Rogoz, Marija Vera in Mihaela Šaričeva in mlajša Mira Danilova itd. Na njih razvoj so vplivale kritike od neglobokega Frana Zbašnjika preko Frana Govekarja, Iv. Cankarja, Frana Albrehta do Juša Kozaka, Josipa Vidmarja, Franceta Kolbarja itd.

(Konec prih.)

Lastnik in izdajatelj: Uprava Nar. gledališča v Ljubljani. Predstavniki: Oton Župančič. Urednik: Fr. Lipah. — Tiskarna Makso Hrovatin, vsi v Ljubljani.

RAZVRSTITEV SEDEŽEV V DRAMI

Kaj je lepota, katera osvaja, očara smrtnika od najnižjih delavskih vrst, do mogočnih kron, prestolov?

Lepota je najkrajša cvetlica, s katero more mati priroda obdariti ženo, katere sveta dolžnost je, vzgajati in negovati to cvetlico.

Kako se neguje, vzgaja ta divna cvetlica? Ne mogoče z različnimi pudri, suhimi, mastnimi šminčkami: nasprotno, tisto je pokončevanje prave lepote. Lepota rabi pravih

sočnih, vegetalnih tvarin, katere delujejo, hranijo, ne pa sušijo. Za zvečer uporabljajte **Uran kremo** mastno, zjutraj izperite z mlečno vodo ter z **Uran Zoraida milom**, nakar takoj namažite z **Uran Zoraida kremo** dnevno, nato z **Uranovim Zoraida pudrom**, ki je lahek, nedolžen, kakor prašek cvetlice. Ne samo, da lice po masaži z **Uran kremo** nočno, **Zoraida kremo** dnevno ter **Zoraida**

pudrom, postane divno, cvetoče, mladostno, iz katerega diši kipeče zdravje, ampak ta edinstveni preparat naredi kožo baržunasto, mehko, marmornato gladko.

Uran krema nočna, Uran Zoraida krema dnevna, ter Uran Zoraida milo so edina nedosegljiva polepšala moderne žene, vstedi tega bi morali **Uran kremo** nočno, **Uran Zoraida kremo** dnevno, **Uran Zoraida puder** in **Uran Zoraida milo**, krasiti njeno psiho.

Parfumerija Uran, Ljubljana

MOJSTER ANTON HIT

Igra v treh dejanjih (10 slikah). H. H. Ortner. Prevel dr. M. Šmale.

Režiser: prof. O. Šestl

Anton Hit	Kralj
Ana	Mira Danilova
Čevljarica	Marija Vera
Direktor	Cesar
Njegova gospa	Medvedova
Učitelj Knap	Sancin
Komandir žandarmerijske police	Gregorin
Kaplar	Jerman
Hitova mati	P. Juvanova
Gostilničar	Plut
Gostilničarjeva Hani	V. Juvanova
Fotograf	Železnik
Mizar	Pianecki
Oskrbnica revne hiše	Slavčeva
Grobar Mihec	Lipah
Brle	Daneš
Trapasti Hanzl	Jan
Čop	Potokar
Petelin	Bratina
Konjski hlapec	Drenovec
Mali	Rakarjeva

Godi se v sedemdeset let na deželi.

Potek slik: 1. Čevlarska delavnica. 2. Gostilna in vrt. 3. Čevlarska delavnica. 4. Gozdna veselica. 5. Čevlarska delavnica. 6. V cerkvi na vasi. 7. Čevlarska delavnica. 8. Uradna pri orožnikih. 9. Ponoči na vasi. 10. V občinski kehi.

Blagajna se odpre ob pol 20.

Začetek ob 20.

Konec ob 23.

Parter: Sedeži I. vrste	Din 28.—
„ II. - III. vrste	26.—
„ IV. - VI. „	24.—
„ VII. - IX. „	22.—
„ X. - XI. „	20.—
„ XII. - XIII. „	18.—

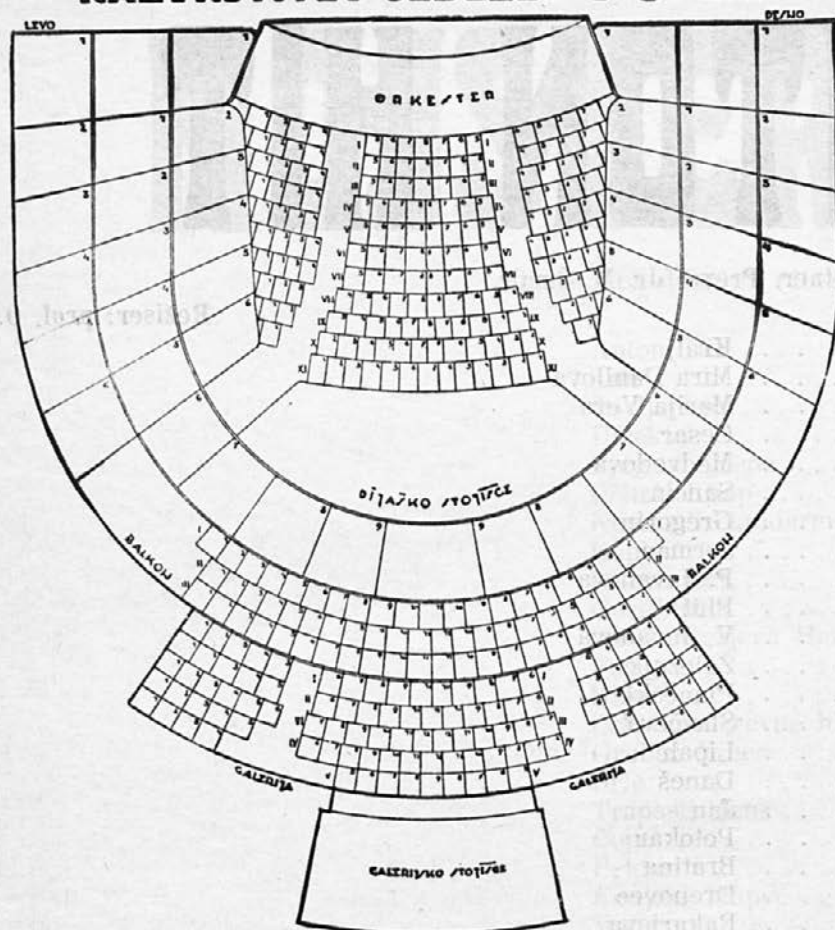
Lože v parteru (osebe) Din 100.—	
„ v I. redu (osebe) „ 100.—	
„ balkonske (osebe) „ 70.—	
Dodatni ložni sedala v parterju „ 20.—	
I. redu „ 20.—	
balkonski „ 15.—	

Balkon: Sedeži I. vrste	Din 20.—
„ II. „	16.—
Galerija: „ I. „	14.—
„ II. „	12.—
„ III. „	10.—
Galerijsko stojišče	2:50
Dijaško stojišče	5.—

VSTOPNICE se dobivajo v predprodaji pri gledališki blagajni v opernem gledališču od 10. do pol 1. in od 3. do 5. ure
Predpisana taksa za penzije in invalidnosti je vračunana v cenah

D

RAZVRSTITEV SEDEŽEV V OPERI

Po predstavi

v kavarno

NEBOTIČNIK

Dnevno koncert popoldan in
zvečer do 1 1/2 ure zjutraj
Pivo - izbrana vina
Topla in mrzla jedila

Priporoča se Vam

„SLAVIJA“

JUGOSLOVANSKA ZAVAROVALNA BANKA D. D.
V LJUBLJANI

za zavarovanje

proti oškodovanju vsled požara, eksplozije, kraje, toče, nesreč i. t. d. na zgradbah, opremi, tvornicah, avtomobilih kot tudi na lastnem telesu in življenju

Podružnice: Beograd, Sarajevo, Zagreb, Osijek, Novi Sad, Split

Glavni sedež: Ljubljana, Gosposka ulica 12

Telefon števil. 2176 in 2276

Knjigarna

Učiteljske tiskarne v Ljubljani

Frančiškanska ul. 6

Podružnica:

Maribor

Tyrševa ulica 44

Ima v zalogi vse slovenske leposlovne, znanstvene in šolske knjige, mnogo hrvatskih, srbskih, francoskih, angleških, italijanskih del ter velika izbira nemških leposlovnih in znanstvenih knjig. Razna učila za šolo in dom. Naroča vse jugoslovanske, slovanske, nemške, francoske, angleške in italijanske revije. Velika izbira muzikalij za vse instrumente kakor tudi klavirskih izvlečkov za petje in klavir. Velika izbira modnih časopisov.

**Samozavesten,
prikupen nastop
na družabnih prireditvah**

edinole v

PEKO

čevlju

